

мости в кримінальній індустрії спалюються в останню чергу. У світі, де пошук нових контактів для злочинних об'єктів не був настільки складним, знеособлений злочинець міг би «вирішити питання» – тобто здійснити збочене правосуддя над своїм контрагентом, що завинив. Але саме через те, що знайти хоч скільки-небудь надійні зв'язки нелегко, він дав обом другий шанс.

Все це приводить нас до висновку про те, що якщо кримінальну систему можна придушити шляхом обмеження припливу потенційних кандидатів в тюрмах, то і кримінальний ринок праці помітно скоротиться. З одного боку, це буде означати, що кримінальні угруповання будуть змушені піднімати своїм співробітникам заробітну плату за рахунок власних прибутків. З іншого, м'які методи врегулювання внутрішніх конфліктів прийдуть на зміну радикальним. До людей можна ставитися як до одноразового ресурсу, тільки якщо завжди є доступ до зміни. У минулому кримінальні угруповання не дуже хвилювалися за долю некомпетентних кадрів, з легкістю позбавляючись від них або посилаючи людей на розборки з іншими угрупованнями, тому що у них завжди було багато інших кандидатів на вступ. Якщо ж в'язниці в країні зможуть прикрити цю лавочку, криміналітету доведеться змінювати тактику, а це вже шанс для правоохоронних органів.

Одержано 07.11.2019

УДК [343.9:343.344](477)

Павло Миколайович МІТРУХОВ,

кандидат юридичних наук,

викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності

та розкриття злочинів факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

СУЧАСНИЙ СТАН НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ЗБРОЇ, БОЙОВИХ ПРИПАСІВ АБО ВИБУХОВИХ РЕЧОВИН В УКРАЇНІ

Істотне значення для протидії незаконному обігу зброї, бойових припасів або вибухових речовин відіграє постійне володіння працівниками НПУ інформацією про стан злочинності в Україні.

Останнім часом стан незаконного обігу зброї, бойових припасів або вибухових речовин в Україні було розглянуто у роботах Н. Є. Міняйла [1], М. Г. Пінчука [2], О. О. Попової [3] та інших вчених, однак, в їх дослідженнях є деякі прогалини, заповненню яких будуть присвячені ці тези.

Про значну кількість перебування зброї, бойових припасів та вибухових речовин у незаконному обігу свідчить аналіз офіційної статистики. У період з 2017 по жовтень 2019 року було вилучено: вогнепальної зброї – 5951 одиницю, зокрема гладкоствольної – 221; нарізної – 2964; іншої вогнепальної зброї – 2766; гранатометів та реактивних систем – 150; патронів – 725593 одиниці; гранат – 5389; мін – 132; саморобних вибухових пристроїв – 144; холодної зброї – 2387; газової та пневматичної зброї – 86; вибухових речовин – 17708,406 кг. За зазначений період з використанням нарізної вогнепальної зброї вчинено 1437 кримінальних правопорушень; гладкоствольної – 187; холодної – 884; газової та пневматичної – 0; вибухових речовин – 114; боєприпасів – 861. Із них : умисних вбивств із вогнепальної зброї – 165; умисних вбивств за допомогою холодної зброї – 145; умисних вбивств за допомогою вибухових речовин – 1; умисних тяжких тілесних ушкоджень за допомогою вогнепальної зброї – 12; умисних тяжких тілесних ушкоджень за допомогою холодної зброї – 76; умисних тяжких тілесних ушкоджень за допомогою вибухових речовин – 0; розбоїв за допомогою вогнепальної зброї – 113; розбоїв за допомогою холодної зброї – 89 [4].

В Україні незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК України) складає найбільший відсоток серед усіх злочинів у сфері незаконного обігу зброї, бойових припасів та вибухових речовин. Саме тому найпоширенішими способами вчинення незаконного обігу зброї, бойових припасів або вибухових речовин є дії, передбачені ч. 1 та ч. 2 ст. 263 КК України, а саме: носіння, зберігання, придбання, передача чи збут вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв; носіння, виготовлення, ремонт, або збут кинджалів, фінських ножів, кастетів чи іншої холодної зброї [4; 5].

Стосовно особи злочинця слід відмітити, що зазначений злочин зазвичай вчиняють чоловіки (у період з 2017 по жовтень 2019 року виявлено 14168 осіб, із них жінки – 427 осіб). У більшості випадків це особи від 18 до 54 років. Найбільша кримінальна активність припадає на вікову групу 29–54 роки. Повторно вчинили кримінальні правопорушення 4414 осіб. Найчастіше на час вчинення кримінального правопорушення особи мають професійно-технічну, повну загальну середню та базову загальну середню освіту.

Треба враховувати, що зазвичай – це працездатні особи, які не працюють і не навчаються, інколи – безробітні або учні, студенти навчальних закладів.

За принципом громадянства здебільшого кримінальні правопорушення вчиняють громадяни України – 13914 осіб (іноземні громадяни – 229; громадяни СНД – 184; особи без громадянства – 25; нелегальні мігранти – 9; біженці – 2) [6].

Висновок. Проведений аналіз свідчить про те, що незаконний обіг зброї, бойових припасів або вибухових речовин набув значних масштабів, що вказує на досить складну криміногенну ситуацію у державі і ця проблема потребує негайного вирішення.

Список бібліографічних посилань

1. Міняйло Н. Є. Транснаціональна злочинна діяльність у сфері незаконного обігу вогнепальної зброї: кримінально-правове та кримінологічне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2012. 19 с.

2. Пінчук М. Г. Предмет доказування і судовий розгляд справ про викрадення та інше незаконне поводження з вогнепальною зброєю, бойовими припасами і вибуховими речовинами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2007. 20 с.

3. Попова О. О. Адміністративно-правові засади надання органами внутрішніх справ адміністративних послуг у сфері обігу зброї : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2014. 21 с.

4. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення : статистична інформація про стан злочинності та результати прокурорсько-слідчої діяльності (станом на жовтень 2019 р.) // БД «Статистична інформація» / Ген. прокуратура України. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html> (дата звернення: 15.11.2019).

5. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 № 2341-III // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 13.11.2019).

6. Єдиний звіт про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення : статистична інформація про стан злочинності та результати прокурорсько-слідчої діяльності (станом на жовтень 2019 р.) // БД «Статистична інформація» / Ген. прокуратура України. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html> (дата звернення: 15.11.2019).

Одержано 15.11.2019